

„Nikdy nedopustte, aby právo zabilo spravedlnost ...“

15.10.2024 - JAKUB ŠAFRÁNEK | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Za velkého zájmu veřejnosti i médií proběhla v pondělí 14. října na půdě Senátu Parlamentu ČR odborná konference Československá justice jako pilíř režimu 1948-1989, jejímž hlavním organizátorem byl Ústav pro studium totalitních režimů.

Jak z názvu vyplývá, zabývala se tím, jakou roli hrála justice v době komunistického režimu – s různými proměnami, a přitom s obdobnými pravidly, včetně snah o emancipaci soudců loajálních k režimu na jedné straně a přímé stranické řízení na straně druhé.

Během akce, kterou v prostorách horní komory Poslanecké sněmovny ČR před bezmála 150 návštěvníky zahájili úvodním slovem předseda Senátu **Miloš Vystrčil** a předseda Ústavně právního výboru **Tomáš Golář**, se svými příspěvky vystoupilo deset odborníků, včetně dvou ze Slovenska. Tematicky se přednášky zabývaly jak teoreticko-metodologickými aspekty problematiky, tak zcela konkrétními případy, kdy se justice v uvedeném období projevila jako pouhá služka zločinného totalitního režimu.

Například **Karel Šimka**, předseda Nejvyššího správního soudu, tak v teoretické rovině rozebíral systémovou roli justice v totalitních režimech, jeden z příspěvků **Kamila Nedvědického**, 1. náměstka ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů, rozebíral „úskalí při výzkumu komunistické justice“. Naproti tomu **Petr Kreuz** představil výsledky svého zkoumání o rozhodování politických kauz v obvodech hlavního města – v Praze 1 a Praze 5 –, a našel v nich i v rámci jednoho soudu dosti značné rozdíly a **Peter Jašek** ze slovenského Ústavu paměti národa popsal tři konkrétní případy z 80. let minulého století, jimiž ilustroval skutečnost, že politické procesy zdaleka neskončily úmrtím Stalina a Gottwalda, ale byly součástí justiční praxe i na sklonku normalizace.

Velký potlesk zaplněného sálu si však vysloužily i další příspěvky: kupříkladu boj o rehabilitaci (a spravedlnost vůbec) pro Josefa Brykse a jeho pozůstalé, který přednesl advokát **Lubomír Müller**, nebo přednáška **Eduarda Stehlíka** o lovcích nacistických zločinců (a oběti komunistického režimu) Bohuslavu Ečerovi, jehož životní motto je použito v titulku tohoto článku. Mluvílo se ale také o zcela aktuálních kauzách či přetrvávajících problémech, které Česko ani 35 let po pádu komunistického režimu nedokázalo vyřešit, a to zejména v živé diskusi na závěr programu. Problematika komunistické justice nebyla touto konferencí ani zdaleka vyčerpána, naopak se v této souvislosti objevila celá řada dalších otázek, proto se s uspořádáním stejné akce počítá i do budoucna.

Související:

- Záznam (v nesestříhaném stavu) celodenní konference na YouTube kanále ÚSTR
- Videopozvánka na konferenci garantem akce Kamilem Nedvědickým a program konference

<https://www.ustrcr.cz/nikdy-nedopustte-aby-pravo-zabilo-spravedlnost>